

ΡΩΣΣΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ΜΑΞΙΜ ΓΚΟΡΚΥ

ΜΙΑ ΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗ ΜΙΚΡΗ ΚΟΥΚΛΑ

Χ... 'Ηταν, αφερουλή, μιά μικρούλα, μιά χαριτωμένη μικρή κουκλά...»

Κάθε φορά που ξαναθυσιάζαμε τα λόγια αυτά, βλέπω να γελούν δύο ζευγάρια μίτα μισόκλειστα από τα χρόνια, γέμια α ήμερη και ήμερη καλοσύνη. Άκουω δύο τρισηλιμιστες γεροντικές φωνές να μου ξαναλένε πως «ήταν μια μικρούλα, μιά χαριτωμένη μικρή κουκλά...».

'Εγώζιχα από τις στέπες, λέρα από τον Τάιπα, προς τό Βορονέζ, όταν συναντήθηκα με τό ζευγάρι τών γέρον προσηνηριών. Τό άργό, κοιραμένο βήμα τους, ό τραύς που έβρισκαν τά χουτρά τους παταύσια και κάτι θαύτο στο πρόσωπο και τά ρουχα τους, έδειχνε πως θά 'ρχόντουσαν από μακριά.

—'Ερχόμαστε από τό κινδύνου του Γκολόλοζ, με τί βοήθεια του Θεού ! μου έλεε ό γέρος, βεβαιώνοντας έκينو που ύπέθεσα.

Κι' ή γρηά, κινιτάροντάς με με καλωσύνη και χαρογελόντας φιλικά, πρόσθεσε άναστενάζοντας :

—Έμιαστε από τό χωριό Λιάζια της φάμπρικας του Νικολζ.

—Θύσαστε λοιπόν κοιραμένον...

—Κοιραμένον ! 'Ε, όχι και τόσο... Καλά τά πάμε άκόμα... Με τί βοήθεια του Θεού, αγαύ-αγά...

—Έχετε τάξιο, ή έτσι για προσήχημα τό άποφασίσατε στά γεροντικά σας !...

—Έγουμε τάξιο, άδερφουλή. Τό τάξιμο στο Κίεβο, στους άγίους, να πάμε στο Σολοβίτοκ ! έλεε ό γέρος. Δεν καθόμαστε, όστούσο ! 'Ελα, γρηά, να ξεκοιραστούμε λίγο.

—Όπως θέλετε, έλεε έκενη.

Και καθήσαμε κι' ό τρείς στη σκά ήνος πλατιάνου, στην άκρη του δρόμου. Έκανε ζέση, ό ήρνούς ήταν άνέμελος κι' ό μεγάλος δρόμος πήγαινε ίμια μακριά, άπαιτο χουάνταν πιά. Έγώ ήταν γαλήνη κι' ήρεσία. Κι' άπ' τά δύο μέρη του δρόμου, άπειρατα χωριόλια κρηθάρι φανόντουσαν άκίνητα και ξερά.

—Δέν είναι καλό τό κρηθάρι εδώ, έλεε ό γέρος, δίνοντάς μου μερικά σιγάρια, που είχε ξεριζώσει. Τό κοιραμένο τό χόμα.

Μίλησαμε για την καλλιέργεια και για τί σκαλιάρια του χωριού. 'Η γρηά άκουγε κινιτώντας τό κεφάλι και κάτου - κάτου έλεγε και κανένα λόγο.

—Και να άν εδώ ή μικρούλα μας, έλεε ζαρινιά, βλέποντας γρήγο τά κακοπαρημένα χωριόλια. Πόσα θά είχε να τους μάθει !...

—Άχ, να, θάβρισκε τρόπο να τους βοηθήση !... έλεε ό γέρος, άναστενάζοντας.

—'Επειτα σάπασαν κι' ό διό.

—Μά για ποιά μιλάτε ; ρώτησα.

—Γιά μιάν... που δέν υπάρχει πιά ! έλεε ό γέρος, χαμογελόντας λυπημένα.

—'Εμεινε κοντά μας, στο χωριό, στο σπιτάκι μας ! πρόσθεσε ή γρηάικα του. 'Ηταν από πλιάσια οικογένεια

Και τότε, άρχισαν να μου διηγόντουσαν πρώτα άργά, κι' έπειτα γρηγορότερα, διακόποντας ό ένας τόν άλλον, ένώ με κοιτάζαν κι' ό δύο στά μάτια :

—'Ηταν μιά μικρούλα, μιά χαριτωμένη μικρή κουκλά...

—Τήν είχαν ξεριζώσει στο χωριό μας, τήν ήφεραν με συνοδεία... 'Ηθελε, γαίνετα, τό καλό τό κοίσιμο... Τών φτωχών... Και τήν έξοριζωσαν τήν καίμενη, τί γλυκερά παιδιούλα...

—Όταν μπήκε στο καλύβι μας ήταν κατακόκκινη, παγωμένη, κι' έτρεινε από τό κρύο...

—Τή βάλιαμε κοντά στο τζάκι.

διακόποντας τήν κοινιότα του. Μπορώ να σου φανώ χρήσιμος σε τίποτε !...

—'Εγχαριστώ, Βία, τού άπάντημα. Έισα πάντοτε καλός μαζί μου. Πίνουμε μιά μποτίλια κρασί !

—Γιατί όχι ! Κερνώ μάλιστα κι' έγώ τί δούτηρη.

Ο Βία, τό «γραμφοίο πληροφοριών» της Νουκάρτοφ, ήταν τώρα πλείους. Και δέν καιδιόχηρε να τού πληροφοροί τό λογαριασμό.

—Πρέτα να σέβαστα τους φίλους σου, μου έλεε, και να τους ήρηνες κάτου - κάτου να πληρώνουν κι' έκείνου τό κρασί τους. Και τώρα θά μου έπιτρέψης. Έχω να κλείσω μιά κανουβήρα δουλειά. Αυτές τις ώρες παντρεύο άναν βρισχάμενο με μιάν άλληλή του ! Θά χρειαστούν όμως κα μερικου σινιόρονα, για να τα του...τρίξουν τά δόντια ! 'Ελα μιά άλλη μέρα να σου διηγηθώ κι' αυτή τήν ιστορία. Έλνε άρεστά έν-δεδιόρονα.

Και ό Βία, ό ήμπορος τών συνοικισίων, βγήκε από τό λαϊκό έστιατόριο χαρομένους κι' άνακατέμειρε με τό πλήθος του δρόμου. Μού είχε δώσει, χωρίς να τό καταλάβη, τό ύλικό για μιά ποσότητα κειπάνια.

ΑΝΤΡΕ ΣΑΡΜΑΝ

—Και τό τζάκι μας είνε μεγάλο και ζεστό.

—Και τής δώσαμε να φάη...

—Και γελούσε...

—Και τά μαύρα ματιάκια της γυάλιζαν σαν τού ποντοκού...

—Και άμα ήσυχασε λίγο, τήν πήραν τά δάκρυα : «'Ευχαριστώ, και κοι μου, μίς έλεε...

—Κι' άγγχε τότε τί δουλειά, εϊθύς ! έλεε ό γέρος, γελόντας δυνατά και μισοκλεινόντας τά μάτια με θανατισμό.

—Ναι, άρχισε να τραγουδά σαν σούρα και γ' άλλάζη σε δια θέσι : «'Η σκαρη, έλεε, πρέπει κανένα έξω». Κι' ή ύδια, με τά χροιάκια της, τήν τραβήξε στην αλή... Και τα γουρουνάκια τάβγαλε κι' αυτά άπ' τήν κάμαρα, άφού τάβιασε στην άγκαλιά της και τά φίλησε...

—Χά ! χά ! χά !...

Κι' ό δύο γελούσαν με τήν καρδιά τους. 'Υστερα ξεανάρχισαν

—Σε μιά βδομάδα ήσαν όλα άνω-κάτω !...

—Ω, πός διασκοιόζαμε !...

—Κι' αυτή γελούσε και πηδούσε, σαν παιδάκι...

—Όσον μια μέρα έχασε ζαρινιά τό κρηί της. Φανόνταν λυπημένη, φροβιόμνη.

—'Ηδεν και καλά να πεθάνη...

—Κι' έκλαψε, πούκαζε τήν καρδιά του ανθρώπου, κι' άλο έκλαψε, χωρίς να πείη πιά... Άνθρωπώταμα... Τη ρωτούσαμε : «Μά τί έγχε ; Τι έγχε ;» Δεν αποφασίσαμε να τήν νεκρώσουμε... Και στα τελευταία κλάγαμε κι' έμεις μαζί της, χωρίς να ξερούμε τό γιατί... Τήν χαίλειμα και κλάγαμε κι' ό τρείς.

—Τήν ήσυχαιε σαν κόρη μας... Τήν άνατούσαμε όσα και τά παιδά μας ! έλεε ό γέρος.

—Ζούσαμε μοναχοί στην καλύβα μας... Έγουμε ένα γρηό στο σπαστό, ό άλλος δουλέυε στα μεταλλεία... πρόσθεσε ή γρηά.

—'Επίτα δεκαόχτω χρόνον και φαινόταν δώδεκα !

—'Ελα κι' έπί, κειμένε... 'Ηταν δυνατή. Κι' άν ήταν μικροπαρημένη, τί μ' αυτό ;

—Μά μπρος τό ελα για κακό έγώ, γρηά !...

Και σάπασαν κι' ό δύο, βεβαιώνοντας στις σκέψεις τους.

—Και τί έγνε, λοιπόν ; ρώτησα σε λίγο.

—Τι έγνε !... Τίποτε, άδερφουλή μου ! Έκανε ό γέρος με κάτου δισταγμό. 'Η θέμιες μίς τής σάπασαν : Ανό δάκρυα κίλησαν στά ζαρινιότα του μαγουλά.

—Ναι, άδερφουλή... Πέθανε... Έμεινε κοντά μας μόνο δύο χρόνια... 'Ολο τό χωριό—τί λέω ;—δλη ή γρηό χόρα τήν έγνωριζε !... 'Ηξερε να διαβάη και να γράφη κι' έβριγνε και στους άλλους... 'Ηταν πολύ ζεστο κοριόσι... Κι' είχε και καρδιά άθάα, άγγελακή...

Και πόσα δέν ήξερε για τά χωριόλια !... Για δια ένδοξα γεγονότα με τήν καρδιά της. 'Ολα τά ήξερε... «Μά πού τά ήιαθε; δια αυτά, ψυχούλα μου ;» τήν ρωτούσαμε.

«Στά βόλια, μίς άπαντούσε.

—Κι' ήταν μικρούλα, μικρούλα, κι' όστούσο αυτή πιά μίς σιμωόντανε και μίς οδηγούσε... Έκούτασε και τούς άρρώστους. 'Εν ήμερα, πολλές φορές και τί νύχτα, έπιγαμε να τους δη, τους έδανε γρηακά, τους μίλιωσε με τόση γλήκα και καλωσύνη ! Και να, ζαρινιά, άρρώστους κι' αυτή και κοιτόνταν στο στρώμα, ά-κινιόμνη, παρακλιώντα...

Όσον να πάμε να τονιά-κινιόμνη, παρακλιώντα... Έμεινε να πάμε να τονιά-κινιόμνη, παρακλιώντα... Έμεινε να πάμε να τονιά-κινιόμνη, παρακλιώντα...

Και με τά λόγια αυτά ήθραν πιά τί γρηά τά δικαρια.

—'Ολο τό χωριό ήθε μερος στο καλύβι μας... «Μά πός μοιρέι να πέθανε ! φωνάζαν οι άνθρωποι. «Άχ, τήν καίμενη, τήν καίμενη !...»

—'Ηταν τόσο γλυκερά παιδιούλα !... 'Ολο τό χωριό ήθε στην κρηδέια της. Κι' έστρεα από δεκατέσσε ήμέρες—ήσαν Άποκρηές—άποφασίσαμε να πάμε να προσπνήσουμε, για να δεηθούμε για τήν ψυχή της. Κι' οι γειτόνοι μίς έβλεγαν να τό άποφασίσαμε : «'Ηργαίνετε, μίς λέγαν. Τι έγχε εδώ να κάνετε ; Γέρον είσαστε. Θά τό κάνετε για τήν ψυχή σας. Κι' έτσι ξεκινιόματε !...

—Κι' άκάνε; όλον τό δρόμο με τό πόδα ;

—'Οχι δια, άδερφουλή... Εμιαστε τόσο γέρον... 'Όποτε βρούμε κανέναν πονύρεχα, πού μίς καλέι, άνειβαίνουμε στο χάρου του. Έπειτα πιά ξεκοινοδοήουμε περτανητά, ότως-ότως... 'Α, νάχαιε τά ποδαράκια έκε εν ής, δέν θά κοιραζόμαστε βέβαια !...

Κι' άρχισαν πάλι να μιλούν γιά κείνη, πού δέν υπήρχε πιά. Για ετή μικρούλα, τί χαριτωμένη κουκλά, πού πέθανε άπίς θέμιες.

Κάτου δύο ώρες θά είμαστε καθισμένοι έκεί, μιλόντας, όταν έπερασε ένας με μιάν σούστα. 'Ο οδηγός της φώναξε στους γέροντες :

—'Ανεβήτε... Θά σάς πάω ός τ' άλλο τό χωριό !...

Καθήμενε κοντά του και χιόρηναν πάλι από σύννεφα σούνης. Σκωόθηρα κι' έγώ και πήρα άργά τόν Έσο δρόμο. Και για πού άκόμα σιλολοζούσαν τους δύο γέροντες, πού έσαναν χιλιάδες βέρταια, για να παρακαλέσουν για μιάν κόρη, πού κατά τήν ήπειρας άπ' τή ζωή τους και γέμισε τήν ψυχή τους με μιάν τόσο άμορρη αγάτη !...

ΜΑΞΙΜ ΓΚΟΡΚΥ

Ο συγγραφέας του διηγήματος Μαξιμ Γκόρκυ